

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

Raemond, Florimond de

Coloniae Agrippinae, 1655

II. VVormatiae rursus coeptum, iterum sine fructu, ob morbum Eccij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10880

eum animosiores essent effecti, & quædam dogmata Augustanæ Confessionis iam tum immutassent. (b) prius aiunt doctrinæ seu dogmatum controuersiam esse definiendam, quam de bonorum particularium restitutione ageretur. Ferdinandus e contra instabat vt saltem ad definitionem vsque litis bona ea sequestrarentur. Sed neque hoc illi permittere volebant. Sic ergo & hic conatus, quo in tantis tenebris lux aliqua quæsitæ, tamque lenia a Catholicis proposita fuerat remedia, ne pax Norimbergæ iuramento vtriusque sancita violaretur, in fumum abiit. Cuius tamen rei inter alias etiã hæc fuit prætexta causa quod Melancthon grati valetudine detentus, in itinere substiterat quasi pars vtriusque hominis huius opera & præsentia egeret ad colloquij bonum exitum inueniendum. Sed & rem multum impediuit Saxonis & Landgrauij absentia: qui extra omnem modum Lutheri causæ facebant. Ferdinandus Rex videns tergiversationes & protestantes ab Actis Augustanis resiste; ideoque nihil modo effici posse, in alium Conuentum rem eandem reiecit. Itaque ad 18. Octob. (c) proximo conuentui locus designatus fuit VVormatia, quo (veluti pro beneficio) Pontifex quoque Legatos suos, si veller, mittere posset; cuius tamen primatum nequaquam agnoscerent.

II. Ad constitutum diem VVormatiæ Cæsaris Legatus Cardinalis Granuellanus adfuit. Venit quoque eod. à Pontifice missus Cardinalis Campegius, Episcopus Feltrienfis. E Protestantium theologis præcipui adfuerunt Melancthon, Bucerus, Brentius, Osiander, quibus se admissit Ioannes Calvinus, qui tum maxime Lutheri exemplo; & ipse magnum aliquod facinus animo voluebat, & vt ille Germaniam, ita hic Galliam permiscere cogitabat. Quis vero & qualis fuerit ille Calvinus, Lutheri simia, septimo libro à nobis describetur, vna cum compendio vitæ ipsius. Dum præliminaria collationis illic discutiantur annus ille exiit & primum An. 1541. Ianuario collatio de dogmatibus est cæpta. (d) In hoc Colloquio Eccius & Melancthon, vterque sane non ignobilis athleta, inter se commisti, disputandi partes sustinuerunt. De peccato originali primam disceptationem placuit constitui, de quo cum tertium congregarentur 15. Ianuarij litteræ Cæsaris superuenerunt, quibus omnis actio suspendi, & in proximum conuentum Ratisbonensem differri mandatum erat;

ad quem & ipse venit mense Martio & Pontifex Legatum Gasparem Contarenum Cardinalem submisit.

Conuentus hic inter paucos illustris fuit, quum Principum tum theologorum, quos præstantissimos pars vtriusque adduxerat, frequentia, vt de controuersis fidei articulis disceptarent. (e) vbi vtriusque collocutoribus exhibitus fuit liber per Granuellanum; Cæsari nuper exhibitus, qui putabatur Concordiæ semitam aperire, vt cum pariter euoluerent atque expenderent: in quo mensis est consumptus & de communi consensu solum quædam 4. capita recepta per colloquium fuerunt, de quibusdam vero, & quidem præcipuis capitibus eius libri conueniri non potuit. Eccius vero in Febrim incidit, vt disputationi interesse non posset; nihilominus tamen sententiam suam scripto exhibuit. His actis confestim ad Lutherum Protestantes miserunt suo more Acta vt is ea probaret aut reprobarer, veluti nouus Papa, qui de Cathedra VVirtèbergica fundata super se ipso pronuntiavit voce & scripto, ad 12. Iunij. *Fieri non posse, vt ipsi in eandem sententiam coalescant; nec Cæsarem id posse efficere, qui etsi bono animo in hac re versaretur, Pontificios tamen subdolo animi agere, nec rem eis cordi esse.* Quin etiam confestim suavit Saxoniz Electori, vt statim collocutores suos reuocaret, (e) Augustanam Confessionem vna cum Apologia pro collocutoribus submitteret, eique insistendum decerneret. (f) Cæsar cum animaduertisset ad summam conciliationis parum hoc modo profici, quod neutra pars veller cedere & Protestantestergiverarentur; de Pontificij Legati & Principum consilio rem omnem ad futurum Concilium reiecit, se ipsam in Italiam profecturum, de eius conuocandi modis cum Pontifice consilia communicaturum pollicitus (g) At Protestantes omnino vt id in Germania haberetur postulabant; dicentes, ad singulas prouincias pertinere, instituire verum Dei cultum atq; religionem, nec rem tanti momenti ad Generale vsque Concilium differendam esse: quod aliarum Nationum parum interfit quomodo Germani negotia sua conficiant. Numquam vlla ex re Lutherus maiorem voluptatem cepisse dicitur, quam quod conuentum hunc rebus infectis videret solutum, cuius

li 3

b Vlenberg Vit. Luth cap 30. num. 6 c Vlenb. Vit. Luth. cap 30 n. 6. d Vlenb. Vit. Luth cap. 30. n. 6. e Sleidanus lib. 14. c. 15 Vlenb. loc. cit. f Vlenberg Vit. Luth. cap. 30. n. 6. g Vlenb. loc. cit.

ius exitum summopere reformidabat. Aiunt Sacramentarij, illud volentes ostendere nec Lutherum a sua sententia fuisse alienum, eum tunc quater exclamasse: *Age, age, mi pie Esortus Philippe tibi haec gloria debetur quod Papista Sacramentum hoc eripuit, quod ego conuellere numquam ausus sui.*

Mortuus est hoc tempore Episcopus Naumburgensis Philippus, itaque Lutherani Episcopatum illum subito ad se raptum tradidere Amsdorffio Electore Saxone consentiente, contra Blectum Catholicum lul. Pflugium cui Mauritius Dux iure fauebat. Hinc lis inter utrosque Duces Lutheranos & bellum in Parasceue et Martij, & Paschate ortu est quod rament Hassiae Landgravius composuit qui & praemiū pacis huius a Luthero retulit tale. Landgravius, Tigurinos & alios Smalcaldico federati coniungere, eorumque Confessionem cum Vitebergensi conciliare percipiens, Lutherum vehementer rogauit, vt in celebratione coenae Dominicae, quum verborum sacramentalium pronunciationem, tum hostiae eleuationem omittere vellet. (Haec enim Lutheranj quoque dum hostia eleuatur, signo dato in genua se prosternere, & pectus percutere itidem vti Catholici, solebant.) Eoque hominem ad egit, vt ne posthac id fieret, edixerit. (i) Vnde passim fama increbuit, Lutherum Sacramentarij partibus accessisse: quia tamen ille nihil morus, intercedente Landgrauio, calumnam quem acerbe saepius contra eosdem strinxerat, aliquamdiu suspendit, donec à medico quodam Stephano VVildo, qui apud ipsum diuicillabatur, inter largiora pocula libere admodum reprehensus, quod abolita hostiae eleuatione, plebisque suspicionem inieisset quasi in eo cum Sacramentarijs sentiret, & nec ipse veram Corporis Christi praesentiam crederet, iurauit se calumniam istam propediem satis superque refutaturum, & Sacramentarios dignis modis accepturum, (k) Melanchthone interim vehementer sollicito, & Lutheri impetum quantum poterat, retardante. Ex eo tempore Lutherus atrocissimum cum Sacramentarijs bellum gerere, scriptisque virulentissimis iterum insectari eos numquam cessauit. Cui bello occasionem dederunt biblia Tigurina nouiter excusa ad eum transmissa (l).

III. Dum ita varijs disputationibus, contestationibus & protestationibus Anno 1541. conuentus hic extrahitur, Legati ex Hungaria veniunt, rebus pene perditis auxilia petentes. Turca enim religionis inter Germanos dissidio vsus, interea

dum illi Ratisbonae pro Lutheri delictis tamquam pro aris & focis pugnant, & Pestum & Budam regni metropolim, vna cum alijs quibusdam locis, sua ditionis fecit, ac valido praesidio muniuit, Ferdinandi exercitu cedere coacto, vt sequenti libro dicam. Ferdinando vero ordinum suorum conuentus Pragae, Bohemorum vrbis praecipua, agentis, proceres quidam Aulicis & vicinatum regionum, supplicem libellum tradiderunt, quo Lutheranis, variarum linguarum scriptis iam vndique propagati, exercitium permissi sibi postulabant: vt sic scilicet prisca abolita aut mutata (saltem Ecclesia, è Catholica, Lutherana & Hussitica, nouam quandam edificarent. Sed eos Ferdinandus ad proxime futurum Concilium reiecit, rogans vt interim nihil nouerent. Ecce quomodo Lutheri causa populis istis arma contra Turcas ex manibus quasi ex cufferit, & miseris calamitatibus aditum aperuerit. Soluta conuentu Ratisbonensi, Imperator in Italiam profectus, cum Pontifice de Concilio habendo transiit. Inde relicto apud Pontificem Cardinali Granuellano, cuius opera in omnibus maximi momenti negocijs, ob hominis prudentiam & singularem industriam, vti solebat, qui cum ipso & de forma Concilij, & de auxilijs contra Turcam consilia communicaret; cum classe, ad distrabendas Turcarum vires, in Africam traiecit: sed nulla rememorabili perfecta, tempestate magis, quam hostium afflictus viribus, non multo post in Hispaniam reuersus est. Posthaec alium conuentum Spiram indixit, ad quem missio Legato Pontifex, & magna contra Turcam auxilia, & vt Concilium in Germania habeatur, curaturum se promisit; designatis ad id ciuitatibus Mantua, Ferrara, Bononia, aut Placentia: quarum quum nulla Protestantibus satis placeret, Tridentum XI. Kal. Ian. Anno Pontif. sui VIII. Anno 1542. nominauit, ad Germaniae fines oppidum, & recipiendis vndique eò conuenientibus Episcopis & Legatis opportunum (m). Quem admodum vero ij qui male conscij sibi sunt, ipsum quoque iudicij locum formidant, vt in quo paratam sceleribus suis crucem quasi videant: sic Reformatores isti non minus Tridentum quam Mantuam venire recusarunt. Quem vero in finem Concilium

h Vlenb. Vit. Luth. cap. 31. num. 3. & 4. i Vlenberg. loc. citat. k Schluff. lib. 12. fol. 109. Theol. Caluin. l Vlenberg. Vit. Luth. cap. 32. num. 1. m Bzouius in Anal. &c